Naar

Breed Beraad

De oogst uit de proeftuin

De Weesper Vereniging

Breed Beraad brengt visueel in kaart wat er leeft in buurten.
Uitgave: De Weesper Vereniging

© Rogier de la Rive Box, mei 2026

www.deweesper.nl
www.medemo.nl

info@deweesper.nl

Naar Breed Beraad,
de oogst uit de proeftuin.

De ontwikkeling van het Breed Beraad concept is gestart in 2017. Dat jaar organiseerde de toenmalige minister van binnenlandse zaken de prijsvraag 'Herontwerp de lokale democratie' als onderdeel van 'Democratic Challenge'. Het concept won en sindsdien hebben we het verder ontwikkeld.

Voorafgaand aan de verkiezing van 2022 waarbij Weesp met Amsterdam zou fuseren was besloten dat Weesp een proeftuin zou worden voor innovatie van het bestuurlijk stelsel van de hoofdstad. Om hier van onderop aan gestalte te geven, hebben we De Weesper Vereniging opgericht. De toenmalige gemeenteraad van Weesp gaf ons de taak om een verkiezingsevenement te organiseren en een lokale kieswijzer uit te geven. Het doel was om daarmee de inwoners te betrekken bij de grote bestuurlijke verandering. Voor ons was het een eerste proef voor het leggen van nieuwe verbindingen tussen de samenleving en het openbaar bestuur. Daarna hebben we ons gericht op het ontwikkelen en testen van het Breed Beraad; het combineren van online en offline maatschappelijke samenspraak.

In deze periode is het concept inhoudelijk verder uitgewerkt en is de software ontwikkeld. In 2025 werden de praktijkproeven van het project gefinancierd door het buurtbudget 'Weesp Begroot' van de gemeente Amsterdam. Er zijn drie sessies georganiseerd, elk bestaande uit een digitale peiling en een fysieke bijeenkomst. Deze worden hierna uitgebreid besproken. De ontwikkeling buiten Weesp zal vervolgd worden onder de noemer Medemo. De uiteindelijk ambitie is om te komen tot een breed toepasbaar platform voor consultatie van meningen van inwoners. Dit wordt aan het eind van deze brochure toegelicht.

Ons bestuur is een compact innovatieteam, bestaand uit een voormalig wethouder, een bestuurlijk actieve inwoner en een civic designer.

Rogier de la Rive Box, voorzitter
Christian Zierleyn, secretaris
Henk Ebing, penningmeester

Van participatie naar deliberatie

Breed Beraad maakt het voor burgerinitiatieven heel eenvoudig om de meningen van buurtbewoners in beeld te brengen. Daarmee kan van onderop actief worden bijgedragen aan besluiten door de overheid. Door volksvertegenwoordigers erbij te betrekken, kan de verbinding met het gemeentebestuur worden verbeterd. In de hoop dat daarmee een bijdrage wordt geleverd aan het wederzijds vertrouwen.

Het woord participatie wordt te pas en te onpas gebruikt en heeft daardoor zijn betekenis bijna verloren. Participatie lijkt vaak meer gebaseerd op wensdenken dan op bijdragen aan de werkelijkheid. En terwijl het vertrouwen in 'inspraak' tot een minimum is gedaald, wordt er steeds meer van participatie verwacht. In deze brochure schetsen we hoe inwoners effectiever kunnen bijdragen aan overheidsbeleid voor de leefomgeving. Wij zien participatie als een actieve vorm van deelname aan besluitvorming. Maar dat kan niet zonder samenspraak.

Naast participatie wordt gelukkig steeds meer waarde gehecht aan deliberatie, ofwel georganiseerde samenspraak. Tot nu toe beperkt dit zich tot door de overheid organiseerde stadsgesprekken en burgerberaden. Breed georganiseerde samenspraak van onderop bestaat nog niet. Wij hebben ons als taak gesteld om hiervoor een vorm te ontwikkelen. Een nieuwe vorm waarin digitale middelen een belangrijke rol krijgen. Het voorstel geeft vorm aan samenspraak op het niveau van de leefwereld als bijdrage aan de representatieve democratie.

Deze uitgave beschrijft de stand van het programma bij het afronden van het proefproject in Weesp. De ontwikkeling wordt vervolgd door verbreding van het toepassingsgebied en gebruikservaring op andere plekken. Wij richten hiervoor de stichting Medemo op. De software en de opgedane ervaring stellen we beschikbaar aan burgerinitiatieven.

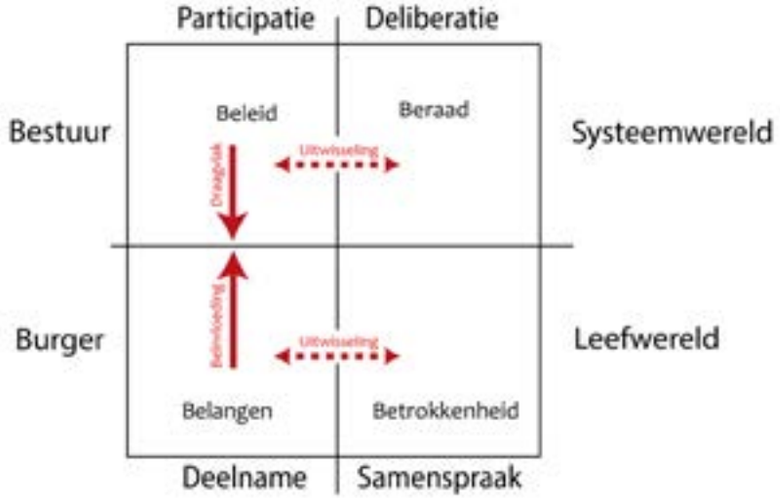
Door een toetsbare en gevalideerde vorm van samenspraak die op elke schaal kan worden uitgevoerd, kan een nieuwe vorm van representatie worden ontwikkeld. Het richt zich vooral op bijdragen door burgers aan hun eigen omgeving.
Want democratische betrokkenheid begint lokaal...

Wij verstaan onder participatie het initiërend deelnemen aan de maatschappij. Voor de overheid ligt er de taak om dit te faciliteren, voor de samenleving om dit te organiseren. Deelnemen is wat een maatschappij een samenleving maakt.
Het is de linkerkolom in de matrix. Naast deelname zijn er diverse vormen van onderlinge afstemming. Hier weergegeven met deliberatie, ofwel samenspraak.

De combinatie van deelname en samenspraak vormt het fundament onder de democratie. Maar hier is iets vreemds aan de hand. Voor drie van de vier velden zijn er al talloze vormen van afstemming in gebruik. Het vierde veld* is echter nauwelijks ontwikkeld. Het is het veld dat in de afgelopen decennia in omvang en betekenis is toegenomen door de individualisering van de maatschappij. Het veld is nu echter 'gekaapt' door de sociale media. De schade die deze commerciële algoritmes toebrengen aan de democratie is verbijsterend en vraagt om alternatieven.

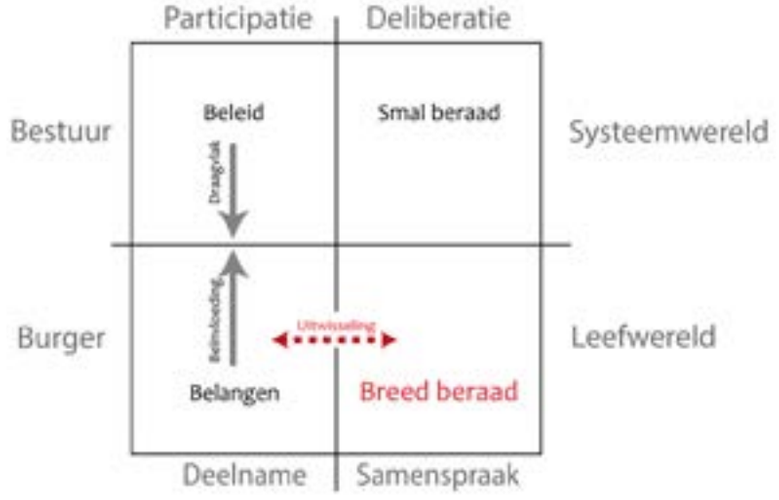
Dat er voor dit veld nooit een democratische vorm is ontstaan, is te verklaren. Met de traditionele middelen en de privacywetgeving kon de overheid onmogelijk alle inwoners consulteren over de oneindig vele zaken die er spelen.
Nu kan dat wel met het hier beschreven model.

Participatie gaat over de 'verticale' relatie tussen overheid en samenleving, deliberatie over het 'horizontaal' onderling afstemmen. Die verticale relatie is een vorm van belangenbehartiging, zowel voor de overheid als voor de burger.
De overheid wil beleid uitvoeren en zoekt daar draagvlak voor, betrokkenen uit de samenleving willen het beleid bijsturen naar een eigen voorkeur.

Participatie vanuit de samenleving wordt in de praktijk doorgaans uitgevoerd door groepen met een collectief belang. Daarmee kan het ook leiden tot confrontatie van strijdige belangen, zowel tussen overheid en samenleving als tussen groepen in de samenleving. Voor de overheid moeten die worden afgewogen ten opzichte van formele belangen of politieke sturing. Individuele inwoners delven dan al snel het onderspit. Bij samenspraak gaat het echter niet om belangen***behartiging*** van een groep maar om belangen***afweging***; het onderling afstemmen van belangen vanuit verschillende perspectieven van individuele inwoners opdat die meetellen.

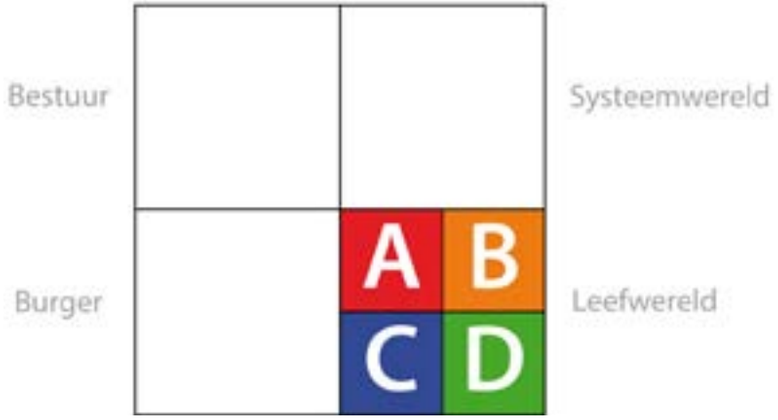
Deelname en samenspraak kunnen elkaar versterken. Maar dan moet er wel een platform zijn waarop uiteenlopende belanghebbenden elkaar kunnen treffen.
Een neutraal, apolitiek, laagdrempelig platform, onafhankelijk van bestuurlijke grenzen bestaat nog niet op het niveau van de leefwereld. Terwijl juist dáár de betrokkenheid van de grootste groep inwoners te winnen valt, vormgegeven als **een 'oor' voor de niet gehoorde stemmen die vragen om gehoord te worden.**

De overheid onderkent het nut van samenspraak omdat dit polarisatie kan tegengaan. In de afgelopen jaren is dan ook veel aandacht besteed aan diverse vormen van burgerberaad. Dit is echter altijd een gesprek tussen de overheid en een kleine selectie van burgers. Vaak niet meer dan een paar promille van de bevolking. Dit gaat dus altijd om 'smal beraad'. Het kan weliswaar een positieve bijdrage leveren op het niveau van de systeemwereld, maar door het marginale karakter en de selectie van deelnemers draagt het nauwelijks bij aan het wederzijds vertrouwen tussen overheid en samenleving. Juist een vrije uitwisseling van meningen zonder drempels vormt de voedingsbodem voor een gezonde democratie.

Om veel mensen te betrekken bij maatschappelijke ontwikkelingen is een horizontale uitwisseling van meningen, wensen en voorstellen nodig op het niveau van de leefwereld. En omdat daarbij ook alle 'niet gehoorde stemmen' worden betrokken, moet het gaan om '***Breed Beraad***'. Het onderscheidt zich van smal beraad in representativiteit en transparantie en in een gunstiger kostenbaten verhouding omdat het mede door vrijwilligers kan worden uitgevoerd.

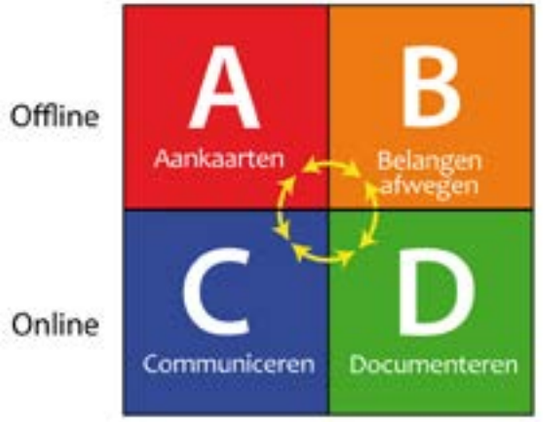
Het Europese en landelijke pricacybeleid is een essentiële waarborg voor de vrije meningsuiting. Maar de Algemene Verordening Gegevensbescherming beperkt de overheid daarmee ook sterk om in kaart te brengen 'wat er speelt' in de buurten.
Een onafhankelijk platform heeft meer ruimte om die informatie te bieden.

Het herstellen van het aangetaste vertrouwen tussen overheid en samenleving vereist een vorm van beraad waarbij letterlijk elke burger een inbreng kan leveren. Inwoners moeten zich eigenaar kunnen voelen van de informatie die ze bieden. Daarom wordt het proces ingedeeld in vier activiteiten die elk worden afgestemd op de lokale situatie.
A staat voor **agenderen** of het aankaarten van een actueel thema.
B voor de **belangenafweging** van alle aspecten met de belanghebbenden.
C staat voor de **communicatie** met alle inwoners van een bepaald gebied.
D voor het **documenteren** zodat iedereen de resultaten kan beoordelen.

De vier fasen van Breed Beraad vertegenwoordigen de vier waarden van een democratisch proces. Door bij het agenderen van een onderwerp alle soorten belanghebbenden te betrekken, ontstaat representativiteit. Door onderling met die betrokkenen de verschillende belangen af te wegen, ontstaat legitimiteit. Door elke inwoner de gelegenheid te geven om mee te denken, ontstaat transparantie.

En door de uitslag van het Breed Beraad en de besluitvorming blijvend openbaar toegankelijk te maken, ontstaat er een 'maatschappelijk geheugen'. Een blijvend archief van meningen, wensen en voorstellen.
Wanneer iedereen uit de leefwereld en de systeemwereld dat kan raadplegen, **kan dat bijdragen aan het wederzijds vertrouwen.**

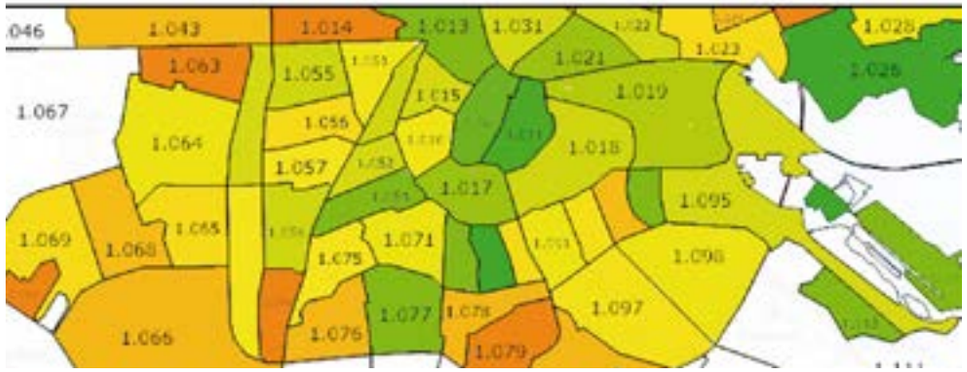
Om grote groepen te bereiken moet er een combinatie worden gemaakt van fysiek en digitaal overleg, ofwel offline en online. Door die combinatie kan echt iedereen deelnemen. Het fysieke overleg kan bijvoorbeeld door een buurtplatform worden georganiseerd. Voor de online peiling wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van een collectieve onafhankelijke digitale koepelorganisatie.

Het proces start met aankaarten, het benoemen van een actueel onderwerp. Dit kan uit de gemeenschap naar boven komen of door de gemeente worden aangedragen. Mogelijk tegenstrijdige belangen worden direct benoemd. De diverse belanghebbenden worden uitgenodigd om gezamenlijk stellingen te formuleren voor de digitale peiling die aan de inwoners wordt voorgelegd.

Na de stemming over de stellingen volgt de fysieke afstemming over de uitslag waar iedereen aan kan deelnemen. De buurtbewoners en de belanghebbenden bespreken de resultaten en wat ermee gedaan kan worden. De leden van de volksvertegenwoordiging worden uitgenodigd om aan het gesprek deel te nemen.

Tot zover de theorie. Hierna gaan we in op de toepassing in de praktijk. Het is het vinden van een balans tussen het verzamelen van een diversiteit aan meningen en het bieden van een voor het openbaar bestuur hanteerbaar resultaat.
De vorm van de samenspraak moet dus uitgaan van een toetsbare structuur.

Van theorie naar praktijk

Belangen van inwoners bij ruimtelijke ontwikkelingen hebben zelden te maken met persoonskenmerken maar vooral met dimensies als afstand en schaal. De deelnemer aan een peiling identificeert zich daarom met de postcode. De stemming is daarmee semi-anoniem. Het wordt dan niet bekend wíe er stemt maar wel vanuit welke plek in de buurt het thema wordt bekeken.

Nederland beschikt over een fijnmazige postcodestructuur. De eerste cijfers geven globale gebieden aan, de combinatie van vier cijfers en twee letters definieert een groep woningen. Wij gaan uit van de volledige postcode.

Het digitale platform kan daarmee per plek in beeld brengen 'wat er speelt'. Het gebruik van postcodes biedt ook unieke mogelijkheden om een peiling tot elke gewenste schaal uit te breiden. In de kleinste vorm wordt het onderzoek binnen één postcodegebied of buurt gehouden. Maar een Breed Beraad kan ook tegelijk in meerdere buurten of wijken worden gehouden. Dan kunnen de resultaten over een groter gebied worden vergeleken.

Desgewenst kan dit leiden tot een nieuw onderzoek over een nog groter gebied. Van buurt tot wijk, tot gemeente of regio. Door de inhoud van de vraagstelling af te stemmen op de postcodestructuur, kan Breed Beraad dan uitgroeien tot **een proces dat een thema van lokaal tot regionaal kan uitdiepen.**

Zoals in de inleiding gemeld, hebben we eerst bestaande digitale programma's beoordeeld. De eerste proef is uitgevoerd met Polis, een Amerikaans 'consensusprogramma'. Het algoritme daarvan vormt groepen van deelnemers met overeenkomstige meningen over stellingen. Om stellingen vergelijkbaar te maken, moeten ze echter binnen een gegeven beleidskader passen. Het programma streeft naar uniformering, wij willen juist de diversiteit in beeld brengen. Het doel van Polis bleek dus tegenovergesteld aan wat wij wilden bereiken.

Vervolgens hebben we gezocht naar methoden om meningen over stellingen letterlijk in kaart te kunnen brengen. Kaarten zoals hierboven van een wijk in Weesp dienden als kader voor afstemming met betrokkenen op academisch, bestuurlijk en maatschappelijk gebied. In samenwerking met de coöperatie Gebiedonline is vervolgens naar ons ontwerp een module ontwikkeld waarbij de meningen per stelling worden weergegeven met stippen per postcode.

Wij betrachten volledige neutraliteit. Bij het 'aankaarten', de keuze van het thema en het formuleren van de stellingen gaan we uit van de suggesties van derden. Voor het eerste onderzoek hebben we inwoners om thema's gevraagd. Voor het tweede hebben we nauw overleg gevoerd met de ombudsman van Amsterdam. Bij de derde peiling die hierna uitgebreid wordt toegelicht, is voor **redactionele onafhankelijkheid nauw samengewerkt met WeesperNieuws.**

Weesp is een interessant proefgebied. Voorafgaand aan de fusie met Amsterdam is een sociaal-economisch onderzoek uitgevoerd. Dit gaf aan dat de kenmerken van de stad opmerkelijk goed overeenkwamen met het landelijk gemiddelde. Weesp kent een eeuwenoude stadskern en woonwijken die in verschillende na-oorlogse perioden zijn gebouwd. Er wonen (april 2026) 26.082 inwoners. Weesp telt 11.080 huishoudens van gemiddeld 2,2 personen. Verder zijn er 4.105 bedrijfsvestigingen.

In november 2023 heeft de dienst Onderzoek & Statistiek van Amsterdam het onderzoek 'Bestuurlijk Stelsel Weesp' uitgevoerd. Er was voor gekozen om alle bewoonde adressen in het stadsgebied aan te schrijven. Het onderzoek leverde naast statistische gegevens een scala aan tips voor verbetering op (bijlage 2, open antwoorden) waarbij 'luister naar de bevolking', 'ideeën ophalen' en 'neem inspraak serieus' de toon zetten.
Ook hierin lijkt de Weesper bevolking niet uniek.

Het rapport stelt in de Samenvatting en Conclusie: 'Punten waar Weespers minder positief over zijn of minder zicht op hebben, zijn de mate waarin de bestuurscommissie .... op de hoogte is van wat er speelt in de wijk... Ook dit lijkt ons een fenomeen waarin Weesp een voorbeeld vormt voor een breder levend gevoel.
De suggesties en conclusies in het rapport vormde voor ons een stimulans om **het 'gewone' van Weesp als proeftuin voor democratische innovatie te benutten.**

De vragenlijst van het genoemde O&S onderzoek was ingevuld door 906 personen. De respons was hiermee 8%. Aan onze derde peiling werd deelgenomen door 1035 inwoners. Hoewel er natuurlijk een minimum deelname is om een representatief beeld te vormen, geldt voor ons vooral een ander criterium, de spreiding over het stadsgebied. Dat geeft aan of ook de inwoners hebben deelgenomen uit de wijken die doorgaans minder hoge deelname vertonen. De bovenstaande kaart geeft aan dat uit alle wijken een goede respons is verkregen. De 'lege' gebieden zijn industrieterreinen.

De maat van de stip geeft het aantal deelnemers per postcode aan. Een erg grote stip in het hart is een appartementencomplex dat recent op de plaats van een bank is gebouwd waarbij dus veel woningen binnen één postcode vallen.
Het programma plaatst een stip in het hart van het postcodegebied.
Deze is niet gekoppeld aan woningen en kan niet tot inwoners worden herleid.

WeesperNieuws

Weesp kiest: enquête en debat voor verkiezingen

We hebben voor dit derde Breed Beraad de inwoners niet persoonlijk benaderd maar gebruik gemaakt van de traditionele media zoals posters, advertenties en publicaties. Hierbij hebben we nauw samengewerkt met de lokale krant WeesperNieuws. De proef werd gehouden onder de noemer 'Weesp Kiest'. Het was een peiling onder de bevolking over de actuele aandachtspunten in de aanloop naar de verkiezing. WeesperNieuws hield parallel hieraan eenzelfde peiling onder de politieke partijen. In de krant werd uitgebreid ingegaan op deze thema's.

In de digitale peiling werden 15 stellingen opgenomen die verband hielden met de ruimtelijke ontwikkeling van het stadsgebied. Deze zullen op de volgende pagina's worden toegelicht.

Om de resultaten van de peiling te bespreken, hebben WeesperNieuws en onze vereniging een debat georganiseerd in de kantine van de voetbalvereniging.
Deze plek was bedoeld om de drempel zo laag mogelijk te houden.

De combinatie van de politieke peiling in de krant, de digitale peiling onder de inwoners en de discussie leidde tot een goed beeld van verwachtingen en toezeggingen. Kort na de bijeenkomst publiceerde WeesperNieuws een rapport waarin de belangrijkste uitkomsten werden samengevat. Met deze QR code is dit rapport te downloaden.

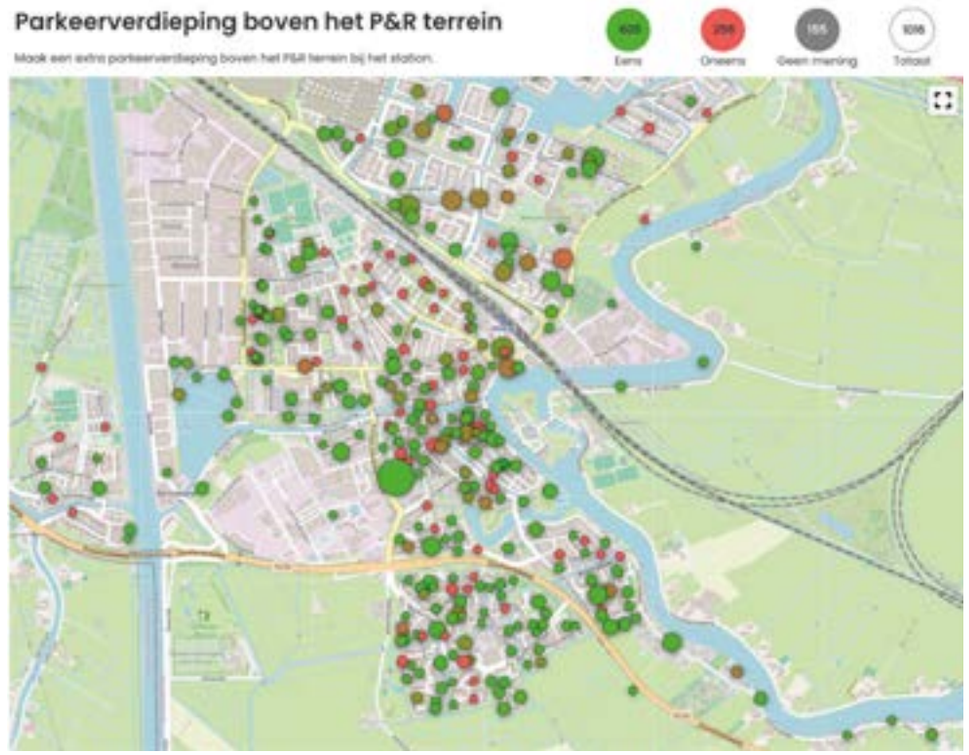
Het debat werd geleid door een externe moderator om de noodzakelijke afstandelijkheid van de organisatoren tot de politiek te waarborgen. De avond werd afgesloten met een informele bijeenkomst waarbij inwoners kennis konden maken met de kandidaten voor de bestuurscommissie.

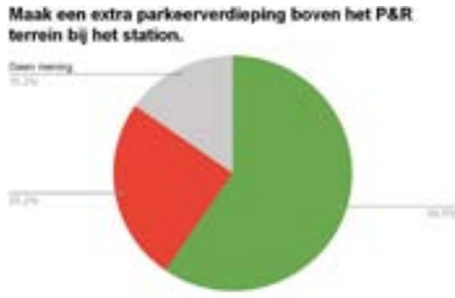
Met deze de QR code is het filmverslag te downloaden.
Hierna volgen enige uitkomsten van de digitale peiling.

In een historische stad als Weesp moet gewoekerd worden met de ruimte. Elk plan dat ruimte inneemt of bezoekers trekt, heeft ruimtelijke gevolgen. Als eerste wilden we weten of er voldoende parkeerplekken zijn. De stellingen zijn altijd positief gesteld, dus: 'Er is in mijn buurt geen parkeerprobleem'. De keuze 'eens' geeft een groene stip, 'oneens' een rode. Wanneer er in een buurt geen probleem is, kleurt de kaart groen, wanneer dat niet zo is, rood. De getalsmatige score geeft aan dat het in het algemeen meevalt. Maar op de kaart is een buurt te zien waar alle stippen rood kleuren en die dus aandacht verdient.

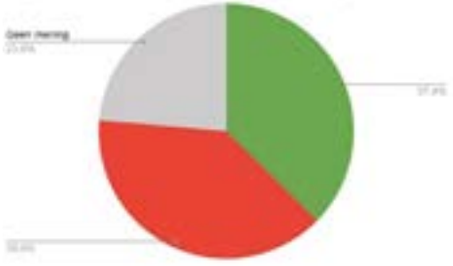

In het peilingsprogramma is de optie beschikbaar om een toelichting te geven bij de keuze. Het resultaat is terug te zien op halloweesp.nl/stellingen. Op de site staan ze onder de kaart en zijn ze verdeeld in 'eens', 'oneens' en 'geen mening'. Van deze mogelijkheid is uitgebreid gebruik gemaakt; er zijn zo'n 3000 meningen gegeven! Die geven waardvolle aanvullende informatie. Bijvoorbeeld dat inwoners geen parkeerprobleem hebben maar bezoekers wel. Dat is nuttige informatie die daardoor boven water komt. En van invloed is voor de keuze om extra parkeerplekken bij het station aan te bieden.

De gemeente zou meer moeten inzetten op deelauto's.

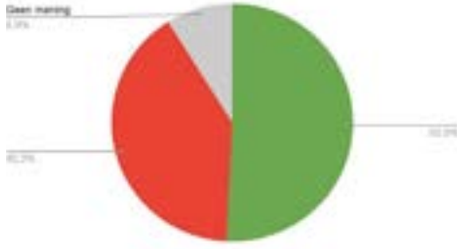

	Eens	Oneens	Geen mening	Totaal
Allen	373	389	236	
Man	164	228	101	493
20-40	71	70	46	187
40-60	151	142	86	379
60+	135	148	86	369

De kaart geeft soms een divers beeld. En dat laat zich goed verklaren door het taartdiagram. De stemverhouding is hier bijna in derden verdeeld. Kennelijk is men over de komst van deelauto's zeer onzeker. In de reacties wordt een breed scala aan argumenten gegeven. Het zou echt een onderwerp zijn dat een afzonderlijk overleg rechtvaardigt. Wanneer de meningen zo verdeeld zijn, is het interessant om hierin de selectie naar leeftijd en geslacht te maken. Hier links staat de uitsplitsing. Dan blijkt dat bijvoorbeeld dat mannen veel vaker op 'oneens' stemmen. En dat de verdeling voor alle leeftijden ongeveer gelijk is.

Bij Aetsveld mag gebouwd worden, maar alleen als het gaat om betaalbare woningen.

De kaart kan ook verschillen tussen buurten in beeld brengen. Bijvoorbeeld bij de vraag of er gebouwd mag worden aan de rand van de wijk Aetsveld. Het is niet verwonderlijk dat de wijk, hier onderaan in het midden van de kaart, vooral tegen is, terwijl de helft van de inwoners voor is. De verdeling bij de reacties is anders. Er zijn 122 reacties 'eens' en 148 reacties 'oneens'. Plus 16 reacties 'geen mening' die evengoed ook stellige meningen bevatten. Met totaal 286 reacties is het lastig om hiermee als bestuurder een standpunt te vormen. Daarom geven we ter overweging of AI hier een nuttige rol in kan spelen.

AI of mensenwerk

In principe staan we kritisch ten opzichte van 'interpereterende' algoritmes bij democratische meningsvorming, 'Democratie is mensenwerk'. Maar, zijn er meningloze mensen om de reacties samen te vatten... Bij het persoonlijk beoordelen van de reacties is er altijd de kans op bevooroordeeldheid.

In onze zoektocht keurden we het Polis programma daarop af. Het algoritme was niet transparant en 'richtingloos'. Wij testten nu Chat GTP om een samenvatting te maken van de reacties bij de stellingen. Het voordeel van het 'uitbesteden' aan een machine is de veronderstelde neutraliteit. Maar ook een algoritme kan een 'bias' hebben. Het kenmerk van AI is dat het zoekt naar de grootste waarschijnlijkheid. Dit leidt tot triviale, 'gewenste' antwoorden. AI heeft last van wat in het Engels sycophancy wordt genoemd, 'naar de mond praten'. Voor democratische peiling is dit zeer onwenselijk. Het leidt tot dominantie van de meerderheids- en negeren van minderheidsstandpunten. Precies wat je wil voorkomen met Breed Beraad.
Wij hebben in deze peiling een proef genomen met een thema dat niet op de politieke agenda stond en niet verstard is door gevestigde standpunten.

Het thema is: *'Maak van het Aetsveldse pad een fietspad tot aan de Vecht'*. Op dit moment is het een landweg die overgaat in een onverhard karrespoor tussen weilanden. Als het regent is het modder en tractors maken diepe geulen.

Vragen we aan Chat GTP een mening strikt op basis van de stelling dan is het volledig 'verzonnen' antwoord:

*Er is **brede steun** voor het omvormen van het Aetsveldsepad tot fietspad. Veel mensen zien dit als een kans om recreatie en beweging te stimuleren en het gebied beter toegankelijk te maken. Tegelijkertijd wordt sterk benadrukt dat dit zorgvuldig moet gebeuren.*
Een belangrijk punt is dat het pad veilig en geschikt moet zijn voor zowel fietsers als wandelaars, bij voorkeur met gescheiden voorzieningen. Ook wordt vaak genoemd [SIC!] *dat de natuurlijke uitstraling behouden moet blijven, waardoor een volledig geasfalteerd pad niet voor iedereen wenselijk is. Daarnaast vinden veel respondenten dat er rekening gehouden moet worden met omwonenden, grondeigenaren en landbouwverkeer, en dat overlast en drukte beperkt moeten blijven. De beschikbare ruimte is hierbij een aandachtspunt.*
*Kortom: **het idee krijgt veel steun**, mits het goed wordt uitgewerkt met oog voor veiligheid, natuur, en verschillende gebruikers.*

Wanneer we de opdracht echter anders formuleren en vragen om een samenvatting te maken van alle reacties, dus een combinatie van 'eens', 'oneens' en 'geen mening', dan komt er een totaal ander antwoord uit. Dan is het een samenvatting zonder een 'bias' naar een veronderstelde voorkeur:

***De meningen zijn duidelijk verdeeld**, maar het grootste deel van de reacties is tegen het omvormen van het Aetsveldsepad tot fietspad.*

Overheersende (negatieve) geluiden:
Veel mensen willen het pad juist behouden als rustig, onverhard wandelpad. Het wordt gezien als één van de weinige plekken waar je ongestoord kunt wandelen, zonder hinder van fietsers. Belangrijke argumenten zijn:
•Behoud van natuur en landschap: verharding zou het open, landelijke karakter en de natuurwaarden (zoals weidevogels) aantasten. •Rust en veiligheid voor wandelaars: zorgen over drukte en gevaar door (snelle) fietsers, e-bikes en wielrenners. •Voldoende alternatieven voor fietsers: er zijn al genoeg fietsroutes in de omgeving. •Uniek karakter van het pad: juist het onverharde en historische karakter maakt het bijzonder.

Positieve geluiden (minderheid):
Een kleinere groep ziet wel voordelen in een fietspad:
•Betere toegankelijkheid en recreatie voor fietsers. •Aanvulling op het fietsnetwerk rond Weesp. •Sommige mensen ervaren het huidige pad als onpraktisch of slecht begaanbaar.

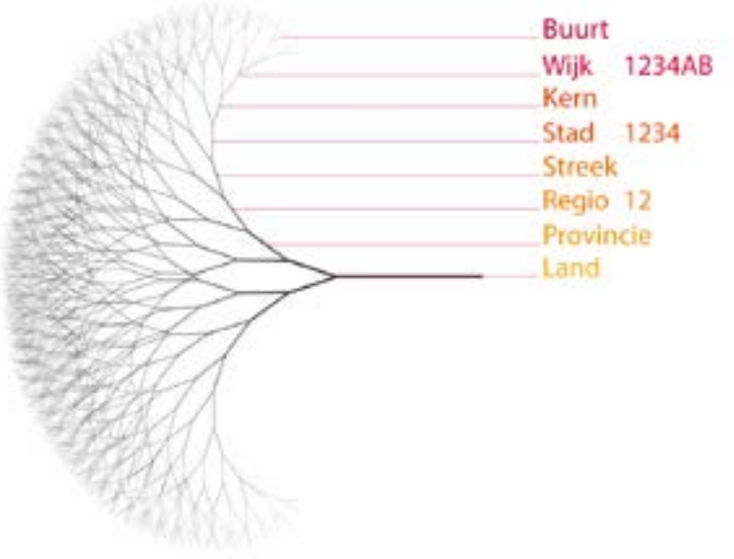
Voorwaardelijke steun / middenpositie:
Er is ook een groep die alleen onder voorwaarden positief is:
•Scheiding van fietsers en wandelaars is essentieel. •Liever een halfverhard of smal pad dan volledig asfalt. •Rekening houden met veiligheid, natuur, bewoners en landbouwverkeer. •Voorkomen dat het een "racebaan" wordt voor snelle fietsen.

Conclusie:
Hoewel er enige steun is voor verbetering of gedeeltelijke aanpassing, wil de meerderheid het Aetsveldsepad behouden als rustig wandelpad. Als er al veranderingen komen, dan moeten die zeer zorgvuldig gebeuren met nadruk op natuurbehoud, rust en veiligheid.

Het bizarre gevoel ontstaat dat het lijkt dat iemand goed op de hoogte is van wat er speelt. Het doet ook recht aan de grote diversiteit aan overwegingen.
Dit leidt tot de overweging dat AI een bijdrage kan leveren aan het doel van Breed Beraad; op een gestructureerde manier in kaart brengen van meningen.

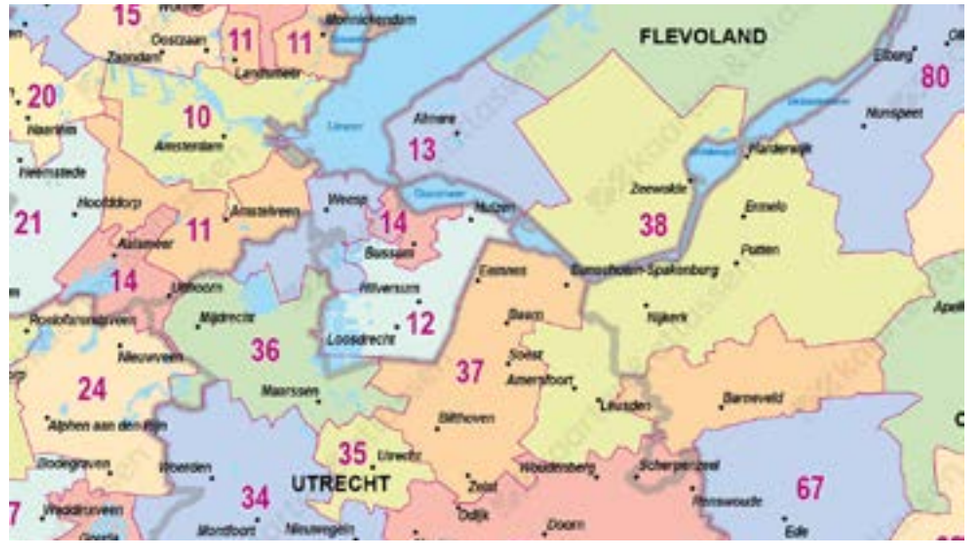
De combinatie van de online en offline samenspraak levert de basisinformatie waar echt iedereen zijn bijdrage aan kan leveren. Om deze informatie bruikbaar te maken voor de besluitvorming moet deze gestructureerd worden. Door de omvang en de aard is het onwenselijk om dit door mensen uit te laten voeren. Mits zorgvuldig uitgevoerd, kan **AI het kwantiatieve probleem oplossen.**

De samenleving als fractal

Een buurt is geen eiland. Elke keuze die een buurt maakt, kan gevolgen hebben voor een aanliggende buurt of voor de hele wijk. Sterker, wanneer het gaat om een maatschappelijke voorziening of bijvoorbeeld openbaar vervoer kan het betrekking hebben op een groot gebied. Bij Breed Beraad moet dus ook geografisch breed gedacht worden. Dit vereist dat peilingen worden voorbereid op collectieve toepassing. Door stellingen wat algemener te formuleren, zouden meerdere buurten er gebruik van kunnen maken.

De stellingen maken dan deel uit van een fractal. Dat is een boomstructuur die ontstaat uit een logische ordening van de kleinste onderdelen. In dit geval zijn de beraden in de buurten de haarvaten en vormt het onlineprogramma het aderstelsel. Maar om de peilingen onderling te verbinden, moeten de stellingen ook in een fractal structuur zijn geformuleerd. Van globaal naar specifiek. Dus van een stelling die voor de hele gemeente geldt, via stellingen voor een wijk of kern tot stellingen die betrekking hebben op buurten. Ook de bestuurlijke besluitvorming is geordend naar een 'beslisboom', een vergelijkbare fractalstructuur. Hierdoor **kunnen beraden op elk niveau bijdragen aan de grotere besluiten.**

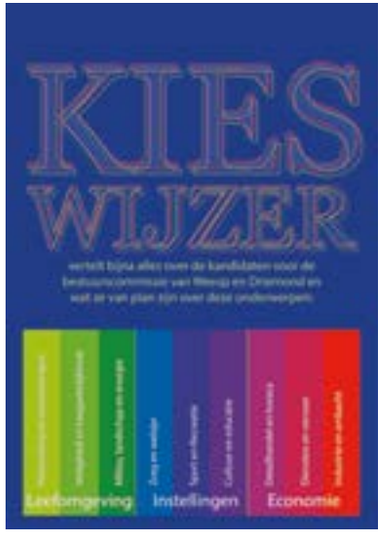

Het voordeel van de postcode is dat die ook een fractalstructuur heeft. Dat maakt het opschalen van buurtpeilingen naar grotere gebieden heel eenvoudig.

Hoewel de postcodestructuur globaal de planologische structuur volgt, staat deze los van gemeentegrenzen. Daarmee is het bij uitstek geschikt voor initiatieven van onderop. Veel van de ruimtelijke ontwikkelingen worden besloten binnen bestuurlijke kaders. Maar de gevolgen gaan vaak ver buiten die grenzen. Daarom moet Breed Beraad primair gebaseerd zijn op de fysieke dagelijkse werkelijkheid en niet op abstracte bestuurlijke jurisdictie. Die komt vanzelf wel aan de orde.

Per thema kan bepaald worden welke postcodegebieden er betrekking op hebben. Wanneer een thema zich uitspreidt over een groter gebied, zouden de betrokkenen het gezamenlijk moeten agenderen. De stellingen zouden dan ook opgebouwd moeten zijn van globaal naar specifiek. Wij stellen voor om maximaal 15 stellingen te gebruiken, verdeeld in drie groepen, van het grote gemeenschappelijke belang tot de effecten op buurtniveau. Het computerprogramma maakt het mogelijk om **gemiddelden te berekenen op elk schaalniveau en die op de kaart weer te geven.**

Van proeftuin tot vruchtbare akker

De digitale peiling beperkte zich in de proefperiode tot één beraad tegelijk binnen de grens van stadsgebied Weesp. Het programma is echter voorbereid op de uitbreiding van buurtniveau naar stadsdeel of breder. Dan kunnen er ook meerdere peilingen tegelijk worden gehouden. Voor elke peiling kan dan ook een ander postcodegebied gelden. We willen een app ontwikkelen waarmee de peilingen eenvoudig op thema vindbaar zijn. De thema's worden dan ondergebracht in negen hoofdthema's die voor inwoners van belang zijn.

Bij de uitgave van de kieswijzer in 2022 hebben we getest of deze indeling voldoet. We vroegen aan de deelnemende partijen om hun beoogd beleid toe te lichten op basis van die negen groepen. Dat bleek goed te doen. Voor de kiezer was het veel eenvoudiger om de keuzes per partij thematisch te vergelijken dan met partijprogramma's. Voor ons bevestigde dit dat deze eenvoudige indeling universeel te gebruiken is voor het zoekmenu. Daarmee wordt het dan ook mogelijk om ook andere dan ruimtelijke thema's als onderwerp voor een Breed Beraad te kiezen. Wanneer het aantal peilingen en besluiten toeneemt is voor **het zoeken naar uitslagen in de database een thematische indeling ook nodig.**

Door GPS locatiebepaling selecteert het programma alleen de voor de locatie relevante actieve en afgesloten peilingen. Om deel te nemen aan een peiling kan op het menu het themagebied en actieve peilingen worden gekozen. Deze zijn thematisch ingedeeld. De groene hebben te maken met de fysieke leefomgeving, de blauwe met de voorzieningen en de rode met de economie.

Potentieel kunnen ook alle afgeronde peilingen in beeld komen. Dat kunnen zelfs regionale peilingen zijn wanneer je postcodegebied er deel van uitmaakt. Afgeronde peilingen tonen tot welke besluiten het heeft geleid. En inwoners kunnen blijvend zien hoe hun stem daaraan heeft bijgedragen. De database vormt dan een 'maatschappelijk geheugen' van deelname en besluitvorming.

Met het toenemen van het aantal peilingen, ontstaat er ook een groeiende hoeveelheid data. Om deze toegankelijk te maken wordt er een AI functie ontwikkeld die samenvattingen maakt van de peilingen en de reacties.
De app wordt dus zowel een middel om een buurtonderzoek uit te voeren als **een toegankelijk archief van de uitgevoerde processen van Breed beraad.**

Naast collectieve stellingen kunnen potentieel ook individuele stellingen worden ingebracht. Daarmee kan elke bewoner van een buurt een eigen aspect van het thema onder de aandacht brengen. De ingebrachte stellingen gaan alleen over de eigen buurt. Ze worden gerouleerd met de vaste buurtgerichte stellingen. Er kan dan zowel gestemd worden op de collectieve als op de ingebrachte stellingen. Daarvoor wordt de software iets aangepast en in het najaar van 2026 getest.

Deze optie vereist moderatie omdat de stellingen moeten voldoen aan voorwaarden op het gebied van lengte, eenduidigheid en formulering. Deze uitbreiding kan beschikbaar komen voor buurtplatformen die de moderatie geregeld hebben. Dan kunnen er bij elke stemming ook een paar *'wildcards'* worden opgenomen om totaal nieuwe voorstellen of aandachtspunten in te brengen. Bij de stemming blijkt dan direct of daar draagvlak voor is. Dit kan leiden tot een door de inwoners zelf benoemd thema voor een volgende buurtpeiling.

Het uitbreiden van de mogelijkheden veronderstelt ook dat er lokale organisaties zijn die dit kunnen begeleiden. En wanneer er meerdere peilingen worden georganiseerd, gaat ook het beheer van de data aandacht vragen. Hoewel de kosten van een Breed Beraad maar een fractie zijn van die van burgerberaden en stadsgesprekken, gaat ook de financiering een rol spelen. Dit zou geen probleem moeten zijn, gezien de enorme intrinsieke waarde van de hierdoor opgeleverde data.

Medemo

Breed Beraad is in de afgelopen vier jaar getest in theorie en praktijk. Het kan een waardevolle informatiebron worden voor het openbaar bestuur. Het biedt potentieel een combinatie van vier unieke vormen van informatie die niet op een andere manier te genereren is: Kwantitatieve informatie over stemverdeling, kwalitatieve informatie over motieven, geografische informatie over lokale verdeling en onafhankelijke, niet door deelbelangen gestuurde rapportage.

Onze neutrale positie maakte samenwerking met het lokale weekblad mogelijk. Het bleek een waardevolle combinatie van het genereren en publiceren van informatie. Daarmee kan Breed Beraad van waarde worden voor het vormgeven van de wettelijk verplichte participatie in het kader van de Omgevingwet. Tot nu toe is die 'vormvrij' gehouden maar dat kan leiden tot grote verschillen tussen gemeenten.

Het doel van Breed Beraad om nieuwe verbinding met het openbaar bestuur van onderop te ontwikkelen kreeg vorm. Maar om echt te kunnen bijdragen aan beleidsvorming vereist de volgende fase afstemming op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Er wordt samenwerking voorbereid met regionale en landelijke initiatieven op het gebied van democratisering. De ambities vereisen een andere rechtspersoonlijkheid dan een lokale vereniging. Het plan is om de stichting Medemo op te richten voor de verdere ontwikkeling en nieuwe toepassingen van Breed Beraad. **Die zullen zich vooral richten op snelle implementatie van duurzame energie.**

De Weesper
Vereniging